

TRACCIA N. 1

TRADUZIONE DALL'UNGHERESE ALL'ITALIANO

Itália története olyan történet, amely megérdemli, hogy Magyarországon is elmeséljék és megismerjék. Különösen mindazok, akik mélységében meg akarják érteni azt a kontextust, amelyből a modern világ nagy része származik, és ami ennél is fontosabb, hogy felismerjük, melyek azok az értékek, amelyeket meg kell őriznünk ahhoz, hogy értelmezni tudjuk magának a modernitásnak a lényegét. Talán öntudatlanul is Olaszország képviseli a másik modernitást, vagy, jobban mondva, mindazt, ami a modernitás lehetett volna (és kellett volna legyen), de sokszor nem volt az. A sajátos olasz életforma, a vivere all'italiana, etika és esztétika bámulatra méltó egyesülése ellensúlyozhatja a mai társadalmat átható, szabványosító és durván anyagias, a hatékonyságtól megrészesült és profitorientált életmódot. Ez különösen fontosnak tűnik a szilárd emberi kapcsolatok és a haszonelvű önzésen és kölcsönös bizalmatlanságon alapuló kapcsolatok ellentétének fényében; amikor a minőség elsőbbsége volna kívánatos a mennyiséggel szemben; megnyilvánul a szépség mint közös és mindenki számára elérhető jótétemény eszméjében; valamint a jólét mint közös út választásával a versengésen alapuló egyéni úttal szemben.

A másik modernitás földjeként Olaszország képes arra, hogy az Alpokon túlra is egy szelíd, befogadó, barátságos, mindenki számára elérhető civilizáció képét sugározza. Egyszóval Itália, a "Belpaese" ez a szép ország, egy olyan élvezhető modernitás modelljét kínálja, amely nem feledkezik meg humanista gyökereiről és a fejlődés felszabadító értékéről, amely soha nem redukálható pusztán technológiai vagy gazdasági progresszióra. Olaszország tehát egyfajta derűs erőt képvisel, amely nem hódítani, hanem elbűvölni szeretne; amely nem kényszeríteni, hanem csak sugallni, nem győzni, hanem meggyőzni akar. Ebben az értelemben az az életmód, amelyet Olaszország történelme az idők során kialakított, vízjelként képviseli azt az "emberarcú" Nyugatot, amelyre a világnak mélyből fakadóan és eredendően szüksége van: hogy létezik a boldogság keresésének egy harmonikusabb és másokkal megosztható útja.

Estratto da:

Gabriele La Posta, 'Una storia che vale la pena raccontare', in 'Olaszország története – A kezdetektől napjainkig' di Pete László, Rubicon, 2023, p. 13 [traduzione della Professoressa Márgit Lukácsi]

TRACCIA N. 2

TRADUZIONE DALL'UNGHERESE ALL'ITALIANO

PREAMBULUM

Az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) mint kultúrstratégiai intézmény fő célja a magyar írott kulturális örökség megőrzésével és elérhetővé tételével hozzájárulni a nemzeti identitás megőrzéséhez és az ország versenyképességének növeléséhez, aktívan részt venni a tudásalapú társadalom megteremtésében és folyamatos fejlesztésében, széleskörűen biztosítani a versenyképes tudáshoz szükséges információkhoz való hozzáférést, valamint támogatni a határon túli magyar közösségek könyvtári ellátását és fejlesztéseit. Az OSZK e célok elérésének érdekében együttműködik a hazai és a nemzetközi tudományos élet, az oktatás és a közművelődés szereplőivel, valamint szakmai szervezetekkel.

A Haydneum a régizene értékeinek magyarországi támogatását, valamint a magyar vonatkozású barokk, bécsi klasszikus és kora romantikus repertoár (1630-1830) népszerűsítését tűzi ki céljául. A magyar állam által 2021-ben létrehozott alapítvány célja, hogy – az elmúlt ötven év nemzetközi barokk újjáélesztési törekvései nyomán haladva – kutatás, kottakiadás, képzés, koncertek és előadások szervezése révén segítse és népszerűsítse a magyarországi régizene-játszást.

Az Olasz Intézet Olaszországot és az olasz kultúrát képviseli Magyarországon. Betekintést nyújt abba a művészeti és irodalmi kulturális örökségbe, amely meghatározó jelentőséggel bír Európa történelmében, legyen szó humanista írásokról, tudományos értekezésekről, az olasz színházi, zenei alkotásokról, operáról, filmekről, tévéműsorokról vagy kortárs kreációkról.

Az együttműködés célja a Felek társadalomban betöltött szerepének erősítése, egymás kulturális értékteremtő tevékenységének támogatása.

Az OSZK, a Haydneum és az Olasz Intézet kifejezik szándékukat, hogy szakmai kapcsolatot építenek ki egymással, és megteremtik a kulturális együttműködés lehetőségét, amelynek érdekében a jelen együttműködési megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás) kötik.

A Felek a Megállapodásban foglalt feltételekkel rögzítik Pietro Travaglia vázlatkönyve fakszimile és tanulmánykötet társkiadásban történő megjelentetését (a továbbiakban: Mű), 300 példányban (a továbbiakban: Kötet).

Estratto da:

Accordo di collaborazione tra la Biblioteca Nazionale Ungherese, l'Haydneum Centro Ungherese di Musica antica e l'Istituto Italiano di Cultura di Budapest per la pubblicazione di un saggio su una raccolta di schizzi di Pietro Travaglia, conservata presso la Biblioteca Nazionale Ungherese.

TRACCIA N. 3

TRADUZIONE DALL'UNGHERESE ALL'ITALIANO

Olaszország és az első világháborúból kikerült új Magyarország, mintegy az őket 1927 óta összekötő barátsági szerződés kiegészítéseként 1935. február 18-án létrehozta első kulturális egyezményét. Ebben több más, a két fél műveltségének kölcsönös megismerését célzó kezdeményezés mellett szerepelt egy olyan intézmény felállítása Budapesten, amely arra volt hivatott, hogy a program megvalósításának legfőbb eszközévé váljon.

A magyar-olasz kulturális egyezmény, ha a két kormány akkor követett irányvonala sugallta is, a művelt rétegek már kialakult érdeklődését szentesítette. Ez az érdeklődés a háború utáni idők újjáéledt rokonszenvének légkörében bontakozott ki, mikor Magyarország, a Habsburg-monarchia felbomlása után, már nem volt részese azoknak a végzetes ellentéteknek, amelyek a háború szakadékát ásták meg a soknemzetiségű hatalom és Olaszország között. Újra feltámadt a két nemzet negyvennyolcas összetartásából fakadó hagyományok emlékezete; újra felidéztek a közös történelmi tapasztalatokat és hosszú évszázadok sokoldalú kapcsolatait; megszületett a Corvin Mátyás Társaság, és folyóirata, a Budapesten olasz nyelven megjelenő „Corvina” a két ország jeles kutatóinak írásait közölte, hogy új eredményekkel gazdagítsák a félsziget és a Duna medence népei közt szövődött sok évszázados politikai, művészeti, tudományos összeköttetések ismeretét.

Rómában a húszas évektől kezdve a kiváló főpap-tudós Fraknói Vilmos alapította Történeti Intézet segítette fiatal magyar szakemberek olasz levéltári kutatásait, hogy a múlt fontos korszakainak írásos emlékeit kiegészítsék. Ez az Intézet, amely később a történelmi múltú Falconieri-palota megszerzésével Magyar Akadémiává alakult, otthont adott magyar művészeknek és különböző tudományágak művelőinek és az olaszországi magyar kulturális tevékenység központja lett. Ehhez járult utóbb az 1942 februárjában Milánóban megnyitott Magyar Kulturális Intézet.

1937-ben pedig, Horthy Miklós, Magyarország kormányzója 1936-os római és az olasz uralkodópár 1937. évi budapesti látogatása után, amelyek a két ország szoros egyetértésének erősítését szolgálták, felavatták a magyar fővárosban az Olasz Kultúrintézetet, hogy az olasz kultúra magyarországi elterjedésének központja legyen.

Estratto da:

Magda Jászay, in 'L'Istituto Italiano di Cultura di Budapest/A Budapesti Olaszkulturintézet', AA.VV., Vince Kiadó, 2014, pp. 125-128.

TRACCIA N. 1

TRADUZIONE DALL'ITALIANO ALL'UNGHERESE

Nel corso della storia raramente succede che l'epoca di maggiore dinamismo di un Paese o di una città coincida con la creatività dei suoi talenti eccellenti. È tuttavia possibile che questi due fattori si condizionino reciprocamente. Quel che è certo è che, a partire dalla seconda metà del 19° secolo, molti architetti eminenti hanno formato l'immagine di Budapest e delle altre città ungheresi.

L'esempio migliore della creatività del periodo compreso tra il compromesso austroungarico (1867) e lo scoppio della prima guerra mondiale (1914) è la città di Budapest. Lo sviluppo economico del periodo precedente venne rafforzato dalla volontà politica di unire (1873) le tre piccole città – Pest, Buda e Óbuda – in una capitale di livello mondiale, degna dello Stato ungherese indipendente. Venne costituito il Consiglio dei Lavori Pubblici della Capitale, si affermò l'idea di una pianificazione urbana e l'immagine della città in alcuni decenni si trasformò radicalmente. Furono costruiti nuovi corsi, viali, la rete idrica e le fognature, stazioni ferroviarie, ponti, teatri. Le case di abitazione raddoppiarono, il numero degli abitanti triplicò. Lo sviluppo di Budapest a quell'epoca si poteva paragonare solo a quello di Berlino.

L'immagine di Budapest come la conosciamo oggi si è definita in quegli anni con la costruzione di nuovi edifici pubblici, uffici, palazzi aristocratici e caseggiati. Le chiese, le aziende agricole, i palazzi vennero costruiti dal nulla, anche fuori Budapest. Tutte queste costruzioni sono caratterizzate da uno stile vario, ricco nei particolari e, nello stesso tempo, sono espressione delle novità tecniche più all'avanguardia, tanto gli edifici della pubblica amministrazione, che gli uffici, i teatri, le biblioteche, le università, i musei, gli ospedali, le stazioni, i mercati coperti. Nei palazzi con appartamenti destinati ad uso civile i confort aumentano. Diventa diffuso l'uso dell'illuminazione a gas, ed è migliorata l'infrastruttura dei servizi pubblici. Risultati di spicco sono evidenti anche nell'urbanistica. L'immagine delle grandi città europee è segnata in maniera decisiva dall'eclettismo.

Estratto da:

Péter Kirschner, in 'L'Istituto Italiano di Cultura di Budapest/A Budapesti Olaszkulturintézet', AA.VV., Vince Kiadó, 2014, p. 77.

TRACCIA N. 2

TRADUZIONE DALL'ITALIANO ALL'UNGHERESE

Il progressivo calo di interesse nei confronti del sapere e degli studi storici è indubbiamente una delle tendenze più evidenti degli ultimi decenni. Si tratta di un deplorabile andazzo, riscontrabile a livello internazionale, che purtroppo riguarda tutte le materie umanistiche poiché esse sono strutturalmente in contrasto con l'imperante logica del profitto. Questo non significa che la conoscenza della Storia sia meno importante di prima ma certamente non si può fare a meno di rilevare quanto l'attenzione strutturata a essa riservata sia andata scemando, per lasciar spazio ad altri contenuti e competenze che sono ormai diffusamente ritenuti di più immediata e spendibile "utilità". È così nei programmi di studio ministeriali, nella percezione di genitori e studenti, nei grandi media, nel sentire comune.

L'esplorazione delle cause di tale ampio e pernicioso fenomeno esula dal perimetro di questo saggio. Tuttavia, constatare il sintomo e tenerlo in debita considerazione è necessario per apprezzare appieno il valore della pubblicazione del Prof. László Pete, un'opera che ha l'ambizione di raccontare la Storia d'Italia agli ungheresi del Terzo Millennio in modo godibile e rigoroso. Il libro colma un vuoto importante e si pone al servizio di tutti coloro che vogliano esplorare i tratti salienti del lungo e frastagliato cammino percorso dalle comunità umane che hanno dato vita alla Nazione italiana, figlia di un passato che vale la pena raccontare, fatto di luci e ombre, di ascese e cadute, di grandezza e miseria.

Alla luce di quanto si accennava in precedenza, viene spontaneo chiedersi che senso abbia oggi pubblicare in Ungheria una Storia d'Italia in un contesto di difficoltà per la divulgazione storiografica. Si tratta di una mera operazione accademica oppure si sta realmente offrendo un servizio al lettore magiarofono? Il volume dovrebbe interessare solo gli studenti che siano in qualche modo costretti ad affrontare lo studio della storia italiana oppure riserva qualcosa di prezioso anche al lettore comune?

Estratto da:

Gabriele La Posta, 'Una storia che vale la pena raccontare', in 'Olaszország története – A kezdetektől napjainkig' di Pete László, Rubicon, 2023, p. 9 (testo originale in italiano)

TRACCIA N. 3

TRADUZIONE DALL'ITALIANO ALL'UNGHERESE

Il progetto del duo formato da Paolo Fresu e Chano Domínguez è il miglior esempio di come jazz, flamenco e musica mediterranea possano combinarsi in modo naturale.

Questi due veri maestri della musica contemporanea interpretano in modo sublime temi musicali di matrice jazzistica che vengono arricchiti dal flamenco di Chano Domínguez e dalla trasparenza di Paolo Fresu. Il loro viaggio attraversa, con invidiabile emotività e semplicità, la musica mediterranea: riferimento ed essenza di questo incontro musicale.

Nato a Cadiz, Chano Domínguez è uno dei pianisti jazz più apprezzati della scena attuale. Il suo primo contatto con la musica risale al flamenco, grazie al quale Chano divenne una figura chiave nella fusione tra questo genere e il jazz.

Dopo aver attraversato il rock sinfonico con gruppi emblematici come i Cai, la sua carriera si è evoluta verso il linguaggio del jazz fino a raggiungere la perfetta integrazione musicale tra ritmi e linguaggi jazz e flamenco. Dal suo pianoforte emergono brani sotto forma di tanghi, alegrías, bulerías, fandangos e soleás che convivono con la struttura tradizionale del jazz in armonia e naturalezza.

Durante la sua carriera, il pianista andaluso ha lavorato con una vasta gamma di artisti. Ha pubblicato numerosi dischi ed è stato nominato ai Grammy Awards per il suo lavoro con Flamenco Sketches (Blue Note, 2011) e Bendito (2016).

In quanto al trombettista sardo Paolo Fresu, è una figura affermata del jazz internazionale. L'indomito poeta del suono, come è stato chiamato, accumula una grande carriera ricca di incisioni, riconoscimenti e premi. Ha lavorato e collaborato con diversi musicisti eccezionali.

Ha partecipato a progetti in dialogo con altre discipline come cinema, teatro, danza, pittura e letteratura. Capace di lavorare con progetti misti di musica jazz-etnica, world music o musica antica, ha inciso più di 350 dischi, di cui circa ottanta sotto la sua direzione. Attualmente dirige la propria etichetta discografica -Türk Music- volta a proiettare e supportare i talenti che accompagnano le nuove generazioni.

Estratto da:

Comunicato stampa del concerto Fresu/Dominguez, tenutosi il 27 settembre 2022 presso l'IIC di Budapest.